

Tematické okruhy k rozdílové zkoušce „Psychologie a psychopatologie“ pro navazující magisterské studium na PVŠPS

Průběh rozdílové zkoušky:

Student/ka si vylosuje po jedné otázce z psychologie a z psychopatologie. Pak má možnost dvacetiminutové přípravy na jejich zodpovězení; je-li zkoušen/a jen z jedné části této zkoušky, je doba na přípravu desetiminutová. Při neúspěchu má student/ka možnost zkoušku opakovat, nejvýše však ještě dvakrát.

❖ Psychologie

1. Předmět psychologie

Povaha duševního dění, jeho vztahy k tělu a k okolí. Cíle psychologie, hlavní způsoby jejího praktického uplatnění v práci s lidmi. (Ř kap. 1, 8, 10; P kap. 2, 3; A kap. 6)

2. Osobnost a jáství

Hlavní stránky osobnosti a jejich vzájemné vztahy (obecně, nebo na příkladu zvolené teorie osobnosti). Podoby prožitku „já“ a jejich úloha v osobnosti. (Ř kap. 9, 16; A kap. 13)

3. Metody poznávání osobnosti

Hlavní zdroje dat a základní metody poznávání dynamiky, struktury a vývojových změn osobnosti. (Ř kap. 17; A kap. 12, 13)

4. Čítí, vnímání a pozornost

Zdroje a pochody smyslového vnímání a jeho vnitřního zpracování. Funkce a vlastnosti pozornosti. (Ř kap. 2; P kap. 4, 5; A kap. 4, 5)

5. Paměť a učení

Základní pochody v průběhu učení, pamatování a zapomínání. Organizace a funkce lidské paměti. (Ř kap. 4, 11; P kap. 6, 7; A kap. 7, 8)

6. Představování a myšlení

Povaha a vlastnosti představ a úloha představování v životě člověka. Povaha myšlení, jeho hlavní druhy a jeho úloha v duševním dění. (Ř kap. 3, 5; P kap. 8, 9; A kap. 9)

7. Emoce a motivace

Povaha emočního dění, hlavní stránky emocí a jejich úloha v duševním dění. Hlavní druhy lidských motivů, úloha a funkce motivace v životě. (Ř kap. 6, 12; P kap. 11, 12; A kap. 10, 11)

8. Vnitřní konflikty, frustrace, stres

Hlavní typy vnitřních konfliktů, jejich psychologické vlastnosti a řešení. Pojetí frustrace a stresu a typické reakce člověka v nich. Způsoby vyrovnávání se stresem, typické následky nezvládnutého stresu. (Ř kap. 7; A kap. 14)

9. Duševní vývoj v raném a předškolním věku

Hlavní znaky a vývojové změny duševních funkcí v údobí kojeneckém, batolecím, předškolním v oblastech psychomotoriky, myšlení, cítění, sociálních vztahů a řeči. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti. (Ř kap. 18; A kap. 3)

10. Duševní vývoj ve školním věku a v dospívání

Hlavní znaky a vývojové změny duševních funkcí v mladším školním věku a v dospívání v oblastech tělesných projevů, myšlení, cítění, sociálních vztahů a řeči. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti. (Ř kap. 18; A kap. 3)

11. Duševní vývoj v dospělosti a ve stáří

Hlavní znaky a vývojové změny povahy a výkonnosti duševních funkcí, sociálních vztahů a životních úkolů v údobích mladší, střední a pozdní dospělosti a ve stáří. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti. (Ř kap. 18; A kap. 3)

12. Interpersonální vnímání a postoje

Osobnostní a situační podmínky rozhodující o vnímání druhých a sebe sama; pojetí sociálních schémat, stereotypů, osobních stylů v interpersonálním vnímání. Povaha sociálních postojů, jejich hlavní stránky a jejich vztah k sociálnímu chování. (Ř kap. 14; A kap. 17)

13. Sociální interakce a vliv

Typické způsoby ovlivňování prožívání a chování jedince přítomností druhých lidí, jejich počínáním a přesvědčováním. (Ř kap. 14; A kap. 19)

14. Psychologie sociálních skupin

Primární a sekundární skupiny, jejich znaky a úlohy v životě jednotlivce a společnosti. Pozice a role jejich členů; hlavní styly vedení skupin, jejich výhody a nevýhody. (Ř kap. 14; A kap. 19)

Poznámka ke studiu a zkoušení:

Student/ka je zkoušen/a z vylosované otázky s důrazem na vysvětlení významu základních pojmů, jevů a souvislostí daného tématu a na uvedení příkladů k nim v odborné práci nebo v praktickém životě. Většinu potřebných informací zpravidla obsahuje některá z doporučených učebnic či jejich kombinace, výjimečně je třeba doplnit si něco z jiného zdroje, např. z některého důkladnějšího psychologického slovníku či encyklopedie. Písmena a číslice u jednotlivých otázek odkazují na učebnice, kapitoly a oddíly v nich takto:

Ř ... ŘÍČAN, P. *Psychologie*. Příručka pro studenty. Praha: Portál, 2005.

P ... PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2003.

A ... ATKINSONOVÁ, R., aj. *Psychologie*. 2.vyd. Praha: Portál, Praha 2003

Psychopatologie

1. Pojetí duševní poruchy

Otázky stanovení duševní normality a patologie. Obecné příčiny duševních poruch a jejich hodnocení. Poruchy vědomí. (M 1.1, 1.2, 1.3, 1.4.1, 1.4.5)

2. Typické poruchy kognitivních duševních funkcí

Poruchy vnímání, představ, myšlení, řeči, paměti, pozornosti. (M 1.4.3)

3. Typické poruchy emočních, motivačních a konativních duševních funkcí

Poruchy pudů a instinktů, emotivity, motivace, jednání. (M 1.4.2, 1.4.4)

4. Poruchy osobnosti

Znaky poruch osobnosti, jejich příčiny a typy. (M 2.2)

5. Rozumová zaostalost

Znaky a stupně mentální retardace. (M 2.3)

6. Reaktivní a stresové poruchy

Poruchy vznikající reakcí na traumatické či stresové události, jejich příčiny, typy a projevy. (M 2.4)

7. Neurotické poruchy

Pojetí neurotického onemocnění, jeho příčiny, znaky a hlavní druhy. (M 2.5)

8. Afektivní poruchy

Znaky a příčiny poruch nálady, jejich hlavní syndromy. (M 2.6)

9. Organicky podmíněné duševní poruchy

Znaky a příčiny organických psychosyndromu primárních a sekundárních. (M 2.8)

10. Neurotické poruchy u dětí

Zvláštnosti dětských neuróz, jejich příčiny a projevy. (M 3.1)

11. Psychotické poruchy u dětí

Afektivní a schizofrenní poruchy u dětí a mladistvých, jejich zvláštnosti, typické syndromy a projevy. (M 3.2, 3.3)

12. Deprivační poruchy u dětí

Povaha psychické deprivace v dětství, její příčiny, prognóza a náprava deprivačních poruch. (M 3.4)

13. Poruchy chování u dětí a mladistvých

Znaky, třídění a nejčastější typy poruch chování v dětství a dospívání. (M 3.5.1)

14. Agresivita, delikvence a drogová závislost u dětí a mladistvých

Typy, znaky, příčiny, následky, popř. náprava vytčených druhů poruch. (M 3.5.1.2.7, 3.5.2, 3.5.3)

Poznámka ke studiu a zkoušení:

Student/ka je zkoušen/a z vylosované otázky s důrazem na základní druhy, projevy, pravděpodobné příčiny a důsledky daných poruch pro život. U obsáhlejších výčtů různých typů poruchy bude vyžadován popis nikoli všechny uvedených případů, nýbrž několika (3 až 6 podle povahy poruchy) jejich příkladů.

Látka ke zkoušce je rozčleněna a číselné odkazy ke studiu odpovídajících kapitola a oddílů jsou uvedeny podle nejstručnější doporučené učebnice – Miňhová 2006 (viz dále), která však samotná k úspěšnému zvládnutí látky NESTAČÍ! Podrobnější výklad zkušebních témat a další informace k nim je proto třeba vyhledat ještě v dalších doporučených učebnicích.

MIŇHOVÁ, J. *Psychopatologie pro právníky*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006.

ATKINSONOVÁ, R., *aj. Psychologie*. 2. vyd. Kapitola 15. Praha: Portál, 2003.

Kapitola „Psychopatologie“ může posloužit rychlému zopakování většiny témat, nestačí však k naučení celé vyžadované látky.

SVOBODA, M. (ed.). *Psychopatologie a psychiatrie*. Praha: Portál, 2006.

Vhodná pro studium jednotlivých témat individuální psychopatologie v dospělosti.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004.

Velice podrobná, obsahuje většinu témat včetně psychopatologie dětské, rodinné a sociální.